

NVE
PB 5091 Majorstuen
0301 Oslo
nve@nve.no

Bergen 1.5.2014

Høringsuttalelse på Sandelva kraftverk saksnr: 201300146

Norges Miljøvernforbund (NMF) krever avslag på søknaden om kraftverk i Sandelva. Da det fra før er gjort store inngrep i Sandelva og andre vassdrag i regionen må tålegrensen anses å være nådd. Kraftverket vil være en ytterligere unødig ødeleggelse av landets vassdragsnatur.

Konsesjonssøknaden er enda en søknad om å fortsette årelatingen av norsk vassdragsnatur. Vi har ingen kraftmangel i Norge og har derfor ikke behov for å rasere ytterligere vassdrag. Da kraftverket vil få en installert effekt på 3,7 MW, noe som kun vil gi en årlig produksjon på 9,3 GWh er dette å anse som et bekkekraftverk. Selv om bekkekraftverk som Sandelva ikke utgjør de aller største naturverdiene, så har de også veldig begrenset produksjonspotensial som vi ikke har behov for. **Naturødeleggelsen blir derfor veldig stor i forhold til den marginale elektrisitetsproduksjonen.** Det oppgis at kraftverket i gjennomsnitt vil være i drift i 260 dager i året, og at det vil være minstevannføring i ca. 230 av disse dagene. De dagene dette kraftverket er i drift og produserer som mest vil være de samme dagene hvor produksjonsoverskuddet i regionen er størst. Gjennomsnittlig produksjon vil tilsvare kun 465 husstanders forbruk og produksjonen vil skje når vi ikke har behov for kraften. Elektrisitet er en ferskvare som må brukes i øyeblikket.

Truede arter

I søknaden står det som følger *“Ut ifra de registrerte naturverdiene vurderes influensområdet til å ha liten verdi for biologisk mangfold”*. Imidlertid kommer det tydelig fram at en kort befaring 5. November 2012 har ganske begrenset mulighet til å avdekke truede arter. Det opplyses om at det omtrent 210 meter

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:		Region Sør / Øst	Region Nord-Norge
Postboks 593	Tlf: 55 30 67 00	Postboks 9261	Postboks 446
5806 BERGEN	Faks: 55 30 67 01	Grønland	9255 TROMSØ
Skuteviksboder 24		0134 OSLO	
Bank: 9521.05.71982	Org.nr. 871 351 082 MVA	Tlf: 55 30 67 00	Tlf: 913 57 125
Internett: www.nmf.no	Epost: nmf@nmf.no	Epost: oslo@nmf.no	Epost: nord@nmf.no

opp i "Sandelva er et nederste sannsynlige vandringshinder". **NMF vil her understreke viktigheten av føre var hensynet.**

Ål som er kritisk truet er også en mulig art i vassdraget. I den dårlige tilstanden som sjøørreten er i pga lakselusinfeksjonene så bør selv mindre sannsynlige levesteder bevares av føre var hensyn. Sandelva har anadrom fisk iform av sjøørret minst 30 meter over avløpet. Selv om disse 30 metrene innehar kulper så vil lavere vannføring måtte forventes å forverre levekårene. **Dette medfører dårligere levekår for en truet fisk. Miljøvernforbundet vil også påpeket at påstanden om at** utbygging vurderes å ha liten påvirkning på ål, da Sandelva ikke anses som en viktig vandringselv for arten er feilaktig da Ål som en kritisk truet art er i så stor fare for å utryddes at heller ikke mindre tiltak som begrenser levevilkårene selv med begrenset risiko kan tillates. Av artar registrert på Bern liste II og Bonn liste I, er det også oppgitt å være en viss sannsynlighet for at arten fossefall som er nær truet kan forekomme ved elven.

Risiko med hensyn på minstevannsføring og oljeutslipp.

I søknaden står blant annet følgende: *En eventuell utbygging vil påvirke de hydrologiske forholdene i elva, men elvas betydning som potensielt gyte- og oppvekstområde for sjøørret og laks vil sannsynligvis bevares på et økologisk og funksjonelt nivå.*

Miljøvernforbundet vil påpeke at det alltid er fare for teknisk svikt eller planlagt svikt som medfører at minstevannsføringen brytes. Å omgå minstevannsføringsreglementet medfører økte inntekter for kraftverkseieren. Truede arter på rødlista kan stå i fare ved brudd på minstevannsføringen. I konsesjonssøknaden står følgende: *Det nærmest aktuelle oppvekstsvann for ål i tilknytning til Sandelva er Store Brekkavatnet 350 moh, noe som gir minimale 3 % sjanse for at det blir benyttet av arten.* Imidlertid er 3% risiko uakseptabelt mye for en art som står på vippen til å bli utryddet. Det tilsvarer at 1/34 sannsynlighet for tilstedeværelse av ål. Vi kan ikke håpe på det beste med den tilstanden ålebestanden er i. Sier man ukritisk ja til inngrep i 34 vassdrag med en slik risikoprofil så vil et av dem innebære at ål rammes av inngrepet. **En ekstrem reduksjon på nesten 99 % i oppvandring av ålelarver i europeiske vassdrag de siste 30 årene, tyder på at det ikke er forsvarlig å gjøre ytterligere inngrep som medfører risiko for begrensnig av bestanden hvis vi skal forhindre utryddelse.** Ål benytter kystnære vassdrag i Norge som oppvekstområder; arten er kritisk truet iht på norsk rødliste (Kålås m.fl. 2010) og internasjonale lister over truede arter (Thorstad m.fl. 2012). Internasjonalt settes det nå inn betydelig ressurser og avbøtende tiltak for å verne om arten og stoppe nedgangen i rekruttering. Vi frykter at et om enn lite oppvekstområde kan gå tapt for arten. Ingen teknisk løsning er uten risiko. Selv en begrenset skade for ål vil i den kritiske tilstanden bestanden er i være en trussel.

Når tålegrensen for en art er nær ved å nås kan ikke en slik risiko aksepteres. Det står videre i søknaden at det vil bli stilt krav til entreprenør om forsvarlig avfallshåndtering, og olje/drivstoffsoppbevaring. Igjen, selv om slike krav settes vil det alltid være en fare for menneskelig feil og teknisk svikt som gjør at utbygging vil innebære et risikoelement for arter som ål og sjørret.

Bunndyr

Muligheten for elvemusling i elven er også medvirkende til at det åpenbart må gis avslag på søknaden.

Jordbruk

Vi er på vei inn i en tid med store og uforutsigbare endringer i været pga klimaendringene. Det er et vedtatt mål at jordbruksproduksjonen i Norge skal økes. Utbygging vil beslaglegge 800 m² med fulldyrket jord av god kvalitet, selv om mesteparten (750 m²) er til rørtraseen og vil kunn dekkes med fulldyrket jord etter anleggsfasen. Rundt 50 m² med fulldyrket jord blir permanent beslaglagt. Veien vil også midlertidig beslaglegge om lag 150 m² med innmarksbeite. Planen er følgelig i strid med nasjonale målsetninger og bør også på dette grunnlag avslås.

Landskap

Det foreslåtte tiltaket vil føre til et **tap av INON-sone 2 på 0,68 km². Da vi har så lite villmark og stadig mindre INON sone 2 områder også er dette enda et viktig argument for å gi avslag på søknaden.** Miljøvernforbundet vil også her påpeke at det er en uforståelig bagatellisering av norsk natur å hevde at området kun har middels verdi. Det er også slik at de minnene folk har fra turene normalt er det mest storslåtte. Som det oppgis i søknaden er landskapet dramatisk og særpregget der hvor elven danner elvegjel og er preget av mange små vannfall.

Konklusjon

Vår vurdering er at iverksetting av omsøkte konsesjon strider mot Naturmangfoldloven § 9.(føre-var-prinsippet). Miljøvernforbundet vil her påpeke at det er en uakseptabel bagatellisering av negative konsekvenser i konsesjonssøknaden. Forslaget er for dårlig utredet med hensyn på miljøkonsekvenser, samt at risiko underdrives eller unnlates å nevnes. Vi vil også legge til at muligheten folk som går forbi har til å se flotte vassdrag er en svært verdifullt opplevelse som bidrar til livskvaliteten uavhengig av om det er turister eller fastboende som passerer. **Som i mange andre konsekvensutredninger så bærer vurderingene preg av at selskapet som lager utredningene får betalt av tiltakshaver.** For å få nye oppdrag av dem og andre i framtiden har de åpenbar egeninteresse av å medvirke til at konsesjonssaker får aksept. **For å forhindre at denne mangelen på nøytral**

vurdering fortsetter er det nødvendig at tiltakshaverne betaler en konsesjonsavgift som myndighetene så velger ut en virksomhet som står for konsekvensutredningen. En slik ordning ville sikre nøytral vurdering imotsetning til det vi har idag.

Miljøvennlig hilsen

Kurt W. Oddekalv
Leder

Øystein Bønes
Saksbehandler